

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 JÓ SZERENCSETT MELLÉKLETTEL EGYÜTT
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYSZ SZÁM —60 K.

FŐSZERKESZTŐ:
 DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 BUDAPEST, IV. (BELVÁROS), MOLNÁR-UTCA 33
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

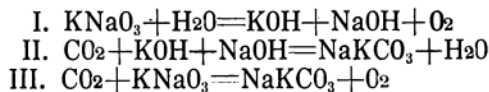
Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

„Pneumatogén“.

1910. évi háti-típus.

A mentőkészülékek javítása és tökéletesítése tényleg az 1910. évben valóban sokat tettek. Ez időben hozták nyilvánosságra a Dräger-féle mentőkészüléknek tökéletesen megváltoztatott, bár lényegében azonos mintáit, hogy ezekkel félórától kezdve majdnem öt órán keresztül tartózkodhassunk romlott levegőjű bányatérseinkben; s ime ugyanezen évben a Pneumatogénnek is két válfaja lett ismeretessé. És habár az elsőt: a Pneumatogén 1910. évi típusát rövidesen megjelenése után jelentőségteljes eredménynek kellett minősíteni, az ezen készüléknél is jelentkező hiányok kijavításától és tökéletesítésétől sem riadt vissza a feltaláló, a gyáros. A teljesen új alapokra fektetett készülék, lényegileg, alakilag megváltoztatva, a címben megadott név alatt csak a napokban hagyta el a gyár műhelyeit.

Ismeretes ugyanis, hogy a Pneumatogen szilárd alakban tartalmazza az oxigénpótló és levegőt-megújító anyagot, a kálium-nátriumszuperoxidot (KNaO₃), mely a kilélegzett levegő vízpáráival és szénásvával érintkezésbe jutva, a következő vegyi átalakulást mutatja:

Amióta az 1904. évben az első ilyen alapelvek szerkesztett mentőkészülék ismeretessé vált, sok darabja került gyakorlati alkalmazásba; — és a gyakorlat leszűrte tapasztalatok alapján, valamint a készülék barátainak és ellenzőinek tanácsára, főleg azonban az agilis és fáradhatatlan feltalálók kísérleteinek eredménye folytán a Pneumatogen különböző javítást, átalakítást szenvedett; s mindmennyiszor megváltozott formában hagyta el a gyár műhelyeit.

* * *

Az 1904. évben kikerült készülék, amely „1904. évi I. típus“ néven szerepelt, tisztán önmentési célra volt szánva, mert használati ideje kicsiny, legfeljebb 40 percre terjedő volt, mely idő szerencsés körülmények között elegendő is a veszélyeztetett hely elhagyására és az utógázoktól, illetőleg fojtófüsttől men-

tes helynek felkeresésére. Rövid használati idejétől eltekintve, sok helyen mentési munkálatokra használták fel ezen szoros értelemben önmentési célt szolgáló apparátust; amiért 1906. évben szükségesnek találták az önmentőt kisebb mentési munkákra alkalmassá tenni és munkaidejét fokozni. E készülék volt az önmentő-készüléknek 1906. évi Ia típusa.

Ezen 330 grammos szuperoxid tölténnyel ellátott készüléknek használati ideje 1 órára terjedt; szerkezete és kivitele erősebb lett, ámbar súlya is nőtt.

A munkakészülék 1904. évi II. típusát az előbb említetttel egyidőben alakították át és látták el 3 drb 330 grammos tölténnyel.

A két alaptípus használata közben a sajtószerű szerkezetű készüléknek felismerték nagy előnyeit, de kétségtelen hibáit és hátrányait is, melyek közül leg-súlyosabb beszámítás alá a belélegzésre kerülő levegő túlságosan magas hőmérséklete esik. A hőmérsékletet csökkenteni akarván, találmányukat 1907-ben légkeringésre rendezték be Dr. Max Bamberger, a bécsi cs. kir. technikai főiskola tanára és ugyancsak a főiskola docense: Dr. techn. Friedrich Böck, a Pneumatogen feltalálói. Ugyanis a kilélegzett levegőt nem bocsátották a két szuperoxid töltényen át, hanem közbeiktatott szelep útján csak egyikbe, ahonnan megújulva a légszakba és onnan a belélegző szelepen át a légzőszervekhez került. S habár e javítás folytán megújított levegő hasonló hőmérsékletű volt is, mint a környezet levegője, még sem járt a remélt eredményre, mert az egyoldalú légkeringés folytán a preparátum egy része annyira lehűlt és átalakult, hogy a hathatós légújításra alkalmatlan lett, mivel egyidejűleg a készülék időelötti kimerülése, az oxigénhiány stb. karöltve járt.

Az újabb változatnál négyszögletes ellenáramlású töltényt alkalmaztak, melynek belsejében 2 rétegben elhelyezett szuperoxid felett vízszintesen, de egymás irányának ellenében keringett a levegő. Ezen célra nem vezető újítás tetemesen emelte az előállítási árat.

Az 1908. évi „Frankfurti típusnál“ ismét kerek patront alkalmaznak, melyek jellegzetes tulajdonsága az volt, hogy a benne levő tartalmazott kálium-nátriumszuperoxidhoz gipszet keverték oly célból, hogy az oxigénhiányt, mely a cirkulációs berendezésnél mutat

kozott, eliminálják. A gipsz ugyanis az alkaliszuperoxidral érintkezve nem tulságos magas hőmérsékletig változatlan marad, míg a növekedő hőmérséklettel kristályvizarlalmának $\frac{3}{4}$ részét elveszti, ami viszont a fenti I. sz. vegykészlet szerint oxigénfejlődéssel jár.

Ujabb akadályok, ujabb kísérletek!

Már granulált nátronszeszt is használnak és még sincs elérve a tökéletes, minden körülmények között biztosan működő készülék.

És mert minden kisebb természetű változtatással sem értek célt, ezért az eddig nagyszemcséjű káliumnátrium szuperoxid helyébe finoman szemcsézett preparátumot vettek; az ezen anyaggal folytatott első kísérletek után csakhamar feleslegesnek találták a vizet pótló gipsz hozzákeverését, bár bizonyos okokból a nátronmeszet megtartották, sőt bizonyos százalékban kvarchomokot is belekevertek.

Ugy látszik, hogy a merész lépés a szuperoxid-töltény sorsát eldöntötte; és hozzákezdhettek a készülék rekonstrukciójához.

Szerkezetében is elüt ezen új töltényekkel felszerelt „1910. évi háti-típus” összes elődeitől. Nincs meg a cirkulációs szerkezet, tehát egyszerű. Külsőleg szembetűnő, hogy háton való viselésre van szánva és hogy a csutora, nyálkafogó, valamint szabályozó csap a mentő sapkájára varrt szijakkal vannak helyükben megtartva, mely elrendezésnek tagadhatatlan előnye a száj megerősítő munkának kiküszöbölése; míg a csutorából kiágazó légtömlők az egyéb rendszerű mentőkészülékeknel bevált módon, a hónaljok alatt vezetnek el.

A gyakorlat fogja megmutatni, hogy az ily nagy áldozatok árán konstruált készülék beválik-e mostani formájában; mi annál inkább kíváncsi, mert ez az aránylag legkönnyebb, legegyszerűbb és így legbiztosabb mentőkészülék. *Ki.*

HAZAI HIREK.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter a selmecbányai bányásziskolához Balázi Imre nagyági főmérnököt tanárrá nevezte ki. — A m. kir. pénzügyminiszterium a nyári szünetre Grillusz Jenő és Jakóby István főiskolai tanársegédet bányagyakornoki minőségben a nagybányai kerületbe osztotta be; és pedig Grilluszt a fernezelyi kohóhoz, Jakóbyt a kereszt-hegyi bányaműhöz.

Halálozás. Szemltsch Alajos a Káláni Bánya és Kohó-Részvénytársaság igazgatója m. hó 31-én Budapesten meghalt. A megboldogultat Pusztá-Kálánban f. hó 2-án temették el általános részvét mellett.

Új kutatási engedélyek és zártkutatómányok. Legutóbb a nagybányai m. kir. bányakapitányság kerületében a következő bányajogositványok nyertek megerősítést: I. K u t a t á s i e n g e d é l y e k f é m r e : Stern Adolf zágrábi lakos a bkapitányság területére,

Pucz Juon és Társa Dióshalom községre, Ketney Mihály nagybányai lakos Szatmárvármegyére, Lusu-rier Leon párisi lakos Szatmárvármegyére, özv. Zibay Samuné sz. Pechy Ida nagyilondai lakos Haragosalja községre, Weszely tiber bpesti lakos a bkapitányság területére, Herskovits Hermann felsőfernezelyi lakos, Felsőfernezely községre, Szentpályi Miklós n.-szöllősi lakos, Szatmárvármegyére, Filep Demeter és Társa, Hoba községre, özv. Mirth Mihályné, Alsófernezely községre, Szaszarán Jakab, Felsőfernezely községre, Endra Ignác nagybányai lakos, Kapnikbánya községre, Fazekas Sándor misztótfalui lakos, Szinyérváralja községre, Fischer Károly n.-bányai lakos, a bkapitányság kerületére, Aknaszlatinai György Albert bpesti lakos, Szatmármegyére, Kosztin Sándor n.-bányai lakos, Alsófernezely községre, Hegedüs Lipót hátszegi lakos, a bányakapitányság kerületére, Sütő András kápolnokmonostori lakos, Kápolnokmonostori községre, Oswald Jakob, Kocsoládfaiva községre, Mikle Juon a Vasaliki alui Mihály a Pancsului, szurdukkápolnoki lakos, Szurdukkápolnok községre, Orosz Lajos n.-bányai lakos, Nagybánya területére, Széchenyi Lajos tasnádbajomi lakos, Szilágymegyére, gróf Eszterházy Gyula magyarlápósi lakos, a bányakapitányság területére, Lupiszke Györgye alui Jakob tartolczi lakos, Tartolcz községre, Szokotinszki Mitru és Társai, Nagybánya és Láposbánya területére, Aradi Károly és Társa dési lakosok, Galgó községre, Bagdy Sándor dragomérfalvai lakos, Dragomérfalva községre, Felsőmagyarorsz. bánya és kohómű r.-t, Máramarosmegyére, Weisz M. Dávid és Társa bpesti lakosok, Máramarosmegyére, Bene László kupsafalvai lakos, Dragomérfalva területére, Böhner Bsehatta, Bosebeck Adolfné wieni lakos, Maroshollód községre, Gruber Béla és Társa élesdi lakos, élesdi járásra, ifj. Urményi Bernát vámi lakos, Aradvármegyére, gróf Zichy Rafael Biharvármegyére, Alexandreszk Miklós milovai lakos, Máriaradnai járásra. II. K u t a t á s i e n g e d é l y e k k ö s z é n r e. Páll Vencel dési lakos, Révkörtvélyes községre, Raff László keresteleki lakos, Kerestelek községre, Janicskó Károly nagyderzsiai lakos, Nagyderzsida és Zalnok községre, Zsentye Antal és Társai m.-láposi lakosok, Magyarlápósi községre, Stern Mórítz berettyószéplaki lakos, Somály községre. III. K u t a t á s i e n g e d é l y a r a n y m o s á s r a. Katona Ferenc f.-bányai lakos, Felsőbánya területére. IV. Z á r t k u t a t m á n y o k. Stern Adolf, Solymosbuccsa községre 60 zártkutatómány, Pucz Juon és Társa, Dióskalom községre 1 zártkutatómány, Ketney Mihály, Láposbányára 3, Felsőfernezelyre 5 és Misztbányára 4 zártkutatómány, Lusu-rier Leon, Felsőfernezely községre 25 zártkutatómány, dr. Weszely Tibor, Kókaró községre 15, Keszend községre 23, Háromalmás községre 8 és Bozósdra 2 zártkutatómány, Herskovits Hermann, Felsőfernezelyre 1 zártkutatómány, Szentpályi Miklós n.-szöllősi lakos, Alsófernezelyre 6 zártkutatómány, Filep Demeter, Hoba

TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ. KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

községre 1 zártkutatmány, özv. Mirt Mihályné, Alsófernezely községre 1 zártkutatmány, Szaszarán Jakab, Felsőfernezely községre 1 zártkutatmány, Fazekas Sándor, Szinyérváralja községre 1 zártkutatmány, Fischer Károly, Nagybányai területre 1 zártkutatmány, Aknaszlatinai György Albert, bpesti, Misztbánya községre 5, Nagybánya területére 1 zártkutatmány, Kosztin Sándor, Alsófernezely községre 1 zártkutatmány, Sütő András, Kápolnokmonostor községre 2 zártkutatmány, Oszvald Jakab, Kocsoládfalva községre 1 zártkutatmány, Mikle Juon a Vaszaliki alui Mihály a Pancsului, Szurdukkápolnok községre 1 zártkutatmány, Orosz Lajos, Nagybánya területére 1 zártkutatmány, gróf Esterházy Gyula, Kapnikbánya 7, Tótosbánya területére 7 zártkutatmány, Szokotiszki Mitru, Nagybánya területére 1 zártkutatmány, Aradi Károly és Társa, Galgó területére 1 zártkutatmány, Felsőmagyarországi bánya és kohómű részv.-társ, Borsabánya területére 10 zártkutatmány, Weisz M. Dávid és Társa, Rahó területére 20 zártkutatmány, Bene László, Dragomérfalva területére 2 zártkutatmány, Gruber Béla és Társa, Sóllyomköpöste területére 2 zártkutatmány, gróf Zichy Rafael, Alsólugos 2, Kövesd 16, Cigányfalva 2, Baromlak területére 2 zártkutatmány.

A Máv. brikettgyára. A Máv. a hulladék és poros szenek értékesítésének és felhasználásának módjait tanulmányozva, arra az eredményre jutott, hogy az ilyen szeneket olcsó módon ragasztással és sajtolással tömbökké, brikettké lehet egyesíteni, a brikett szeneket pedig elég jól el lehet égetni s így fűtési, tüzelési célokra fel lehet használni. A Máv. igazgatósága ezek folytán már a nagy beruházási tervezet munkaprogramjába felvette egy ilyen brikettgyár építését. A terv alapján a gyár most fog megvalósulni, amennyiben a Máv. most tárgyalta le a gyár építésére beadott ajánlatokat. Tudomásunk szerint a gyár az épület, vágányzat és belső berendezés költségeivel együtt 225,000 koronával van előirányozva. Megemlíteni kívánjuk, hogy ilyen gyára egyetlen kontinentális vasutnak sincsen, mert máshol a brikettirozást a magánipar végzi el mindenestre jóval drágábban, mint amennyibe az tényleg kerülne.

Adomány. Most építik Selmechányán a főiskola új palotáját, melynek bokréta ünnepe a napokban volt. A m. kir. pénzügyminiszter ez alkalommal az építő munkásoknak 500 koronát adományozott, melyet a bokréta ünnep napján osztottak szét.

Úti bőröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

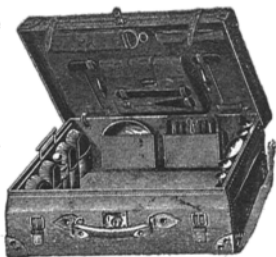
Budapest, IV., Múzeum-körút 5. Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak.

A cím fontos.

(B)3832, 611, 24)

Nemzetközi alumínium kartell. A nemzetközi alumínium kartell megalakítására vonatkozó előmunkákat befejezték s Londonban folytatják. A kartell megalakulását kétségessé teszi az a körülmény, hogy számos nagy alumíniumgyár maradt el a tárgyalásokról.

Közgyűlés. A Magyar Bányász- és Kohász-al-tisztek Országos egyesületének ez évi közgyűlése Selmechányán lesz augusztus hó 13-án. A vidéki osztályok megbízottjai csak igazoló és meghatalmazó levelekkel jelenhetnek meg.

Abrudbánya — nagyközség. Abrudbányán mozgalom indult meg a városnak nagyközséggé való alakítása érdekében. Egy ívet köröznek az adózó polgárok között, a melyet már sokan aláírtak s a legközelebbi közgyűlés elé valószínűleg be is terjesztik.

Öngyilkos bányász. Bajesán Mózes pozsony-izbitai bányász vasárnap hajnalban felakasztotta magát. A szerencsétlen ember hulláját senki sem akarta levágni, sem eltemetni. Végre is az abrudbányai sinterek vágta le és temették el egy gödörbe 70 K-ért.

Új kincstári aranybánya. Ugy értesülünk, hogy a kincstár Nagyág tőzsomszédságában Hondolon, megvásárolta a báró Bornemisza-féle aranybányát 110 ezer koronáért. A hondoli „Regina“ bánya egykor igen gazdag volt, sőt ma is évenként 25—30 ezer korona tiszta jövedelmet hajt. Tulajdonosai azonban nagyon elhanyagolták, befektetéseket nem eszközöltek s így árverésre került adók és egyéb tartozások fejében. E bányának a kincstár által való megvételét már ezelőtt 8—10 évvel melegen javasolta Joós Lajos m. kir. bányatanácsos, jelenleg erzsébetbányai főnök, ki akkortájt nagyági főmérnök volt s ki az ottani bányaviszonyokat a legalaposabban ismerte.

A „Borsodi bányatársulat“ ez évi rendes bányatársulati közgyűlését szeptember hó 12-én tartja Rudabányán.

Bányászsztrájk Amerikában. El Oroban, a híres mexikói aranybánya-kerületben nagy zavargásokkal összekötött sztrájk támadt. Mintegy négyezer aranybányász sztrájkol. Attól tartanak, hogy Esperantóban és a mexikói bányákban idegenellees mozgalom fog kitörni. A mexikói asszonyokat a távoli Mexikó Citibe vitték. Ruralesbe, hol a munkások több letartóztatott sztrájkolót ki akartak szabadítani, katonaság érkezett. A sztrájkolók a katonaságot is megtámadták és harc keletkezett, melyben kilenc bányászt a katonák agyonlőttek, harminckettőt pedig megsebesítettek. A sztrájkolók társaikat ennek dacára végül mégis csak kiszabadították. A lakosság annyira megijedt, hogy a városban az összes ablaktáblákat bezárták. A sztrájkoló bányászok számát összesen mintegy tizezerre teszik.

Vajdahunyad szolgalmi joga. Vajdahunyadon legközelebb összeülő városi közgyűlés végre dönteni fog a vasgyár telkén keresztülvaló gyalogjárás szolgalmi jogának megváltása ügyében. A város közönsé-

gének ugyanis törvényesen biztosított joga van a rákosdi-úton levő róm. kath. templomba a vasgyár felkén keresztül való járásra. Minthogy a m. kir. kincstár a templomot és annak telkét örökáron megvásárolta, fölmerült a szükség most már, hogy a város szolgálmi jogát is megváltsa, hogy a vasgyár felkén való keresztüljárást végre saját érdekében beszüntethesse. A megváltás összege 50.000 K, melyből a városra eső rész 35.000 K; 15 K a Ferenc-rendet illeti.

Angol tudós Kissármáson. Marosvásárhelyről írják, hogy mr. W. H. Shrubsole, a jeles angol tudós, aki célul tűzte ki megcáfolni a hazánkról terjesztett rágalmakat, szombaton utazott Marosvásárhelyen át Kissármásra, a földgáz megtekintésére. Mezőméhesen dr. Erdődy nagysármási orvos, Neumaier főmérnök és Kendeffy Katinka urnő kíséretében meglátogatta a gázkutakat és nagy érdeklődéssel nézte a gázforrást. Azután megmutatták neki a báró Bánffy Dezső kissármási birtokán levő kitünő gyógyító hatású kénjód-, sótartalmú forrásokat is. Mikor megkérdezték tőle, hogy kielégítette-e várakozását amit látott, elragadtatva mondta, hogy még annál is sokkal többet kapott. Beszélgetés közben elmondotta Shrubsole, hogy mikor először jött Magyarországra, senkit sem ismert, semmit sem tudott a magyarokról, szinte félt is kissé és minél előbb tud akart esni a látogatáson. Shrubsole ugyanis unitárius vallású és első utjának célja a magyarországi hittestvérek életének tanulmányozása volt. Azután gyorsan szerzett sok jó barátot, megszerette hazánkat és mint mondja: Magyarország a második hazája. Azóta minden évben eljön s minden évben szomorúan bucsuzik:

— Olyan öreg vagyok, — mondja — mindig azt hiszem, ez volt az utolsó magyarországi utam.

Uj márványbánya. Érdekes felfedezésről számol be veszprémi tudósítónk. Eszerint az Eszterházy-uradalmak jószágfelügyelője aki építkezésekhez szükséges anyagot keresett a Bakonyban, egy egész márványhegyet talált, ahonnan olyan vörösmárványt lehet bányászni, amilyent hazai márványbányáinkban eddig nem találtak. Hazai vörösmárványaink vörösből barnába, a Bakonyban talált márványok pedig vörösből vérpirosba mennek át. A márványhegy, mely a „Kőrshégy“ nevet viseli, 713 méter magas. Gróf Eszterházy Miklós egri érsek ebből a márványból építtette annak idején a pápai nagytemplomot s a tatai, devecseri és szücsi templomokban látható vörösmárványt is innen bányászták. De ennél még sokkal drágább anyagra is bukkantak. Ren-

geteg kaolinra és okkerföldre. Az eddigi kutatások szerint a Bakonyban 9 kilométer területen 8—10 méter vastagságban van kaolin és okkerföld.

Szénforgalom. A Máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák a július hó 16-tól július hó 22-éig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 12.426 kocsirakomány szénét adták fel; 111 kocsirakományval kevesebbet, mint az előző héten, ellenben 896 kocsirakományval többet, mint a múlt év hasonló (VII. 17-től VII. 23-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2971 vasúti kocsit raktak meg; 18 kocsival kevesebbet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

✂ KÖNYVSZEMLE. ✂

Szénelőkészítés. Irta: Zsigmondi Árpád. Feltűnésteltető és szakirodalmunkban hézagot pótló könyv jelent meg, amelyet az Országos Bányászati Egyesület a gróf Teleki Géza-féle díjjal tüntetett ki. A szerző mindenekelőtt rendes sorba foglalja a szénelőkészítéshez tartozó berendezésekről; sorra veszi a mechanikai felszerelés különféle részeit, röviden ismertette a különféle buktatóknak, aprítókészülékeknek, szállítóeszközöknek típusait, majd terjedelmesebb fejezetekben foglalkozik szűkebb értelemben vett tárgyával, a száraz úton és a nedves úton való osztályozási eljárásokkal, az e célokat szolgáló különféle gépezetekkel és működésben lévő telepekkel. Szerzőnek e berendezéseknek általános, nem részletekbe menő ismertetése lévén célja, nem bocsátkozik terjengős leírásokba, a szerkezeteket és berendezéseket nagyjából, működésük szerint ismerteti és a mű lehetőleg gazdag illusztrációkkal (142 oldalon, 158 szövegábra és XVII. tábla) igyekszik olvasói tárgyáról tájékoztatni. Az anyagnak szorgalmas összeállításáért, szűk keretekben rendszeresen és áttekinthetően való elrendezéseért szerzőt elismerés illeti meg és a könyv szolgálatot fog tenni annak, ki részletesebb munkában való beható tanulmányai előtt áttekintést óhajt szerezni az egész anyag felett.

Gyakorlati bányamérés. Irta: Szentistványi Gyula. Harminchárom évi tapasztalatnak, alapos elméleti és gyakorlati buvárlatnak összefoglaló eredménye az a kötet, amelylyel Szentistványi, a selmeci főiskola tudós tanára megajándékozta szakirodalmunkat. Nagy szükség volt már e könyvre, mert tizenhat éve annak, hogy Eséti Ottó, a magyar bányamérnöki kar megteremtőjének bányamérésana megjelent. S ezen másfél decemium alatt a bányamérésan nagy haladást tett, úgy hogy Eséti klasszikus rövidséggel megírt bányamérésana, ma már kiegészítést, sőt teljes átdolgozást igényelt. Szentistványi új bányamérésana ugyan elsősorban főiskolai hallgatók tankönyve kíván lenni, de kézikönyvnek is kiválóan alkalmas, mert a bányamérnökök és általában mindazok, akik bányamérésekkel foglalkoznak, minden szakbavágó kérdésben meg-

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET
GARVENSWERKE WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B. 96/48 48.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

gyárt mint különleges-
 séget és legnagyobb rak-
 tárt tart épület- és dia-
 phragma - szivattyukban

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALTA-
 TEVESZŐR-GÉPSZIAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEKBE:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

(B/16/54378 37.)

bizható, kimerítő utbaigazítást találnak benne. Szerző ezen célt úgy vélte elérni, hogy az elméleti részt a gyakorlati résztől, ahol az lehetséges, különválasztotta, azonfelül a fontosabb feladatokat a praxisból vett, részletesen kidolgozott példákkal világította meg. Az új bányamérstan természetesen a földmérésben ropant kiterjedt irodalmára támaszkodik, de mint speciális tárgy, az anyag megválasztásában és elrendezésében egészen önálló, hézagpótló és magas színvonalon álló mű, mely felöleli mindazt, amit hirneves műszerészek és mérnökök mai napig a bányamérés terén kigondoltak és kipróbáltak. A mű 42 ivre (672 oldal) terjed, a szöveg közé nyomott 500 ábrával, 6 fekete és 8 színes táblával.

„Földtani Közlöny“. A Magyarhoni Földtani Társulat kiadásában megjelenő „Földtani Közlöny“ XLI. kötetének 5—6 füzeté érdekes és változatos tartalommal jelent meg. A nagyközönséget is érdekli dr. Lóczy Lajos cikke „A romániai petróleumterület és az erdélyrészi medence“. Dr. Kormos Tivadar „Uj teknősfaj“-ról ír cikket, dr. Vitális István pedig „Adatok a balatonvidéki pliocénrétegek sztratigráfiájához“ címmel. A „Barlangkutató-bizottság közleményei“ közt nagyjelentőségű dr. Hillebrand Jenő cikke „A répáshutai Balla-barlangban talált gyerekcsontok“-ról igen érdekes képekkel, amelyek főképpen az őskori gyermekoponyát ábrázolják. Függelékkel a cikkek német fordítása is megvan a füzetben.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✂

Caillaux-i csók. Mi közletyünk gondoltuk ezt, azért is irtuk. Ha Ön mégis kérdi, mit jelent ez, ebből látjuk, hogy mégse volt oly emlékezetes ez az emlékezetes csók, mint amilyenek szánta az a nagy férfiú, aki e csókra oly kéjjel csücsörítette a száját. Az e csóknak a historikuma, hogy Caillaux volt francia pénzügyminiszter Széll Kálmán kalauzolásával Budapesten időzvé, vele egy banketten csókot váltott. A csók meglehetősen nedves volt, miből annak melegségére következtettek a jelenvoltak. Az egész magyar pénzvillág, sőt az egész közélet fellélekzett erre. „Itt a francia pénz“, ez hangzott fel széles ez országban szerteszét, nagy szükség vala akkortájt, — volt pediglen ez egy esztendővel ezelőtt — egy kis pénzmagra nálunk. És vártuk a csókból fakadó francia pénzt. Várhatjuk még ma is.”

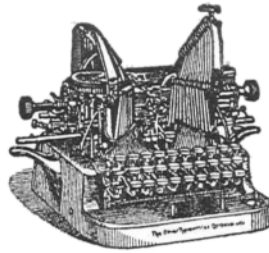
A szerkesztésért felelős: Dr. Bischitz Béla.

Szent-Lukács-fürdő, téli és nyárigógyhely, Budán
csuz, köszvény, ideg- és bőrbajok ellen. Iszap-fürdők, iszapborogatások, kő- és kádfürdők, külön férfi- és női vizgyógyintézet, gőzfürdők és gyógyvizusodák. Szállodák, gondos penzió. KRISTÁLY forrásásványvíz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. K 677.501 52/II.)

Állást keres

józan életű bányaiskolát jelesen végzett erőteljes egyén, kinek a kőszén és barnaszénbányászásban nagy gyakorlottsága van, bánya és külszin méréseket önállóan végez, valamint irodai teendőket üzemvezetői, bányamérői, vagy főaknászi állást keres. Fizetési igény 200 K, lakás és világítás. Ajánlatok „Megbízható“ jelige alatt a kiadóba. (B/3633/636/35.)

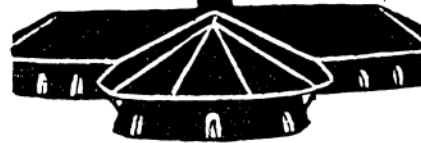

THE OLIVER látható írásu IRÓGÉP

legújabb VI-os modelje megjelent mely rovatol és vonaloz. Díjmentes bemutatás az ország bármely részében. Kérjen Prospektust. Magyarországi vezérképviselők: **Bérczi és Shires, Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.** (B. 3831. 617. 25)

Több mint
5,000
létesítmény

B. 726. 507. 23.)

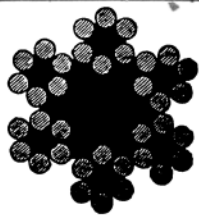

Eckardt Vilmos és Hotop Ernő részvénytársaság

BUDAPEST, V. kerület,
Dorottya-utca 6. szám.

Tervezünk és vállalunk
1870. év óta:

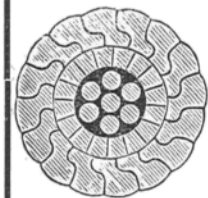
Téglaégetőket, tető cserépgyárakat, chamoto-téglaárákat, mészégetőket, magnéziumgyárakat tüzelési berendezéseket gyárkéményeket, kazánbefalazásokat.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrong- és sodrongkötélgár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodrongkötelek.

!!! Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb. !!!

(B. 2095. 619. 25.)

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

FAMETSZETEKET ÉS KLISÉKET
ELSŐRENDŰ KIVITELBEN,
FELTŰNŐ MÓDON
JUTÁNYOS ÁRBAN ÉS RÖVID HATÁRIDŐ
ALATT SZÁLLITOK.

HEINRICH HAGEMANN
XYLOGRAFIAI MŰINTÉZET
WIEN XVII/1 BLUMENG.7

**BUDAPESTI KÖNYVNYOMDA
VÁLLALAT**

Kereskedelmi, ipari reklám-nyomtat-
ványok modern kivitelben készülnek.

VIII., Német-utca 9. Telefon 95-18.

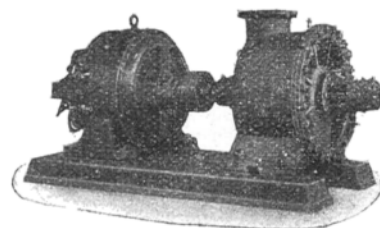
**Szlojtkai
sósóvíz**

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli
R.-T.”-nél, Budapest Telefon 162-84.

Erhardt és Sehmer gépgyára Saarbrücken.
Vezérképviselő: **FLAMM ADOLF**
műszak irodája és gépészeti beendezések vállalat
Budapest, II., Margit-körut 48. sz.

Szállít: bánya- és
kohógépeket, Die-
sel-nyersolajmoto-
rokat, Centrifugal-
s turbo-szivattyu-
kat, gázgenerato-
rokat, Brigue-traj-
tákat és dugattyus
szivattyukat.

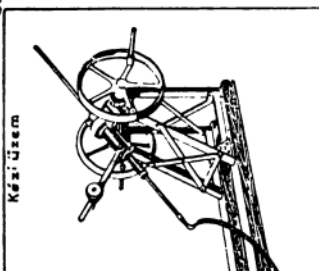

B/3835/641/52

Prospektus és felvilágosítás érdeklődőknek rendelkezésre áll.

Kombinált közefurógép kézi és gépüzemre

"Graclius rendszer"

Kézi üzem

Nélkülözhetetlen
bányáknál, aknáknál, kőbányáknál, mész és cementművekénél, mindenféle egyéb
fúrásoknál. Minden irányban fur 250 m. mélyséig, sőt mélyebbre is.

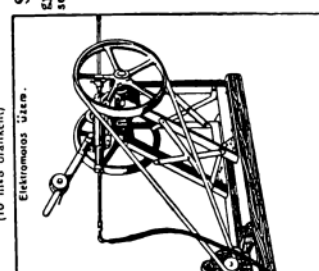
Furómagok
kőszén formaiúdból

A furómagok épek s így az átfurt réteg hű képét nyerjük.

Igen nagy teljesítmény Egyszerű és szilárd Nem igényel javítást.
Legtöbb erőfogyasztás (10 m-8 óránként)
Térforaga kicsi (2 x 2 x 2 m)
Benszűrővel üzem

Saját rendszerű
Gyémánt foglalat, kic-
serélhető ércfészekkel,
igen kis gyémánt
elhasználás

Gyémánt furókörök:

Elektrikus üzem.

LANGE, LORCKE & Co.
Gyémánt szerszám gyár
Brieg, 13 Bez. Breslau.

Sürgönyeim: 1
Lange Lorcke, Brieg, Bez. Breslau.

Távbeszélő 34,
(B/11049 163.28.)

Próbafúrás és bemutatás saját kísérleti helyünkön.

Cladó szabadalom.

Vízilátszabályozó 44227. számú magyar szaba-
dalom gyakorlatba vételi joga eladó. Bővebbet
Overhoff Gyula technikai irodájában Wien, IX/2.
Wiederhofer-gasse 8.

Eredeti **FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET** minden célnak
megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága az ügykörébe tartozó gyárak részére, az 1912. évben szükségelt és megközelítő mennyiségben alább felsorolt tűzálló anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Tétel- szám	A z a n y a g m e g n e v e z é s e	A f o g y a s z t ó g y á r n e v e			
		M. kir. vas- és acélgár Diósgyőr	M. kir. vas- gyári hivatal Zólyombrézó	M. kir. vas- gyári hivatal Kudsir	M. kir. vas- gyári hivatal Vajdahumyad
		Szükségelt mennyiség métermázsza			
1.	Közönséges tűzálló anyag...	12.000	fehér 1.200	300	—
2.	I. rendű tűzálló anyag...	6.400	fekete 3.600	—	1.000
3.	Caolin-föld, sovány	4.000	—	—	—
4.	Caolin-föld, kövér	5.150	—	—	—
5.	I. rendű kovakő	10.400	—	—	—
6.	I. rendű chamotte (darabos)	3.300	—	—	—
7.	Teljesen kiégetett magnesit	14.000	6.000	—	—
8.	Magnesit-tégla	—	4.300	—	—
9.	Magnesit-liszt	—	400	—	—
10.	Dynastégla, normális és ékalaku...	—	5.900	1.500	—
11.	Sajtolt I ^a chamotte regeneratortégla 320 × 160 × 80 mm. méretű	—	3.000	—	—
12.	Tölcserégla sajtolt hõronnyal	—	3.500	—	—
13.	Dugórud csõtégla sajtolt hõronnyal...	—	1.200	—	—

Az anyagok a szállítónak legalább 4 héttel a szállítási határidő előtt megküldött megrendelési levelekben meghatározott mennyiségben az előirt szállítási határidők és módok pontos betartása mellett szállítandók.

A megrendelési levelekben előirt szállítási határidők be nem tartása esetén minden heti késedelemért a be nem szállított mennyiség értékének 0.5%-a (egy fél százalék) a vonatkozó számlaösszegeből bírságként levonatik. Négy heti késedelem esetén ezenfelül a megrendelő gyárnak jogában áll az esedékes mennyiséget, a szállító terhére bárhol és bármily áron beszerezni.

Az anyagok szállítására nézve a fennálló általános szállítási feltételek határozmányai — melyek a pályázó cégeknek díjtalanul átengedtetnek a minőségre pedig a következők köttetnek ki:

1. A közönséges tűzálló agyagnak lehetőleg nagy kötőképességgel kell bírnia, minden más idegen anyagtól mentnek s lehetőleg száraznak kell lennie. Ezenkívül a 26. sz. Seger-féle kupnak, a megfelelő hőmérséknél égetve, az olvadásnak nyomát sem szabad mutatnia.

Ha ezen anyag nem szállítható oly szárazon, hogy azt azonnal őrölni lehessen, akkor kiténtendő a maximális víztartalom, mellyel a tűzálló agyag szállítható.

2. Az I. rendű tűzálló agyag teljesen száraz s őrlésre alkalmas állapotban szállítandó. Kötőképessége nagy és timföld (Al₂O₃) tartalma

legalább 38% legyen, továbbá a 33. sz. Seger-féle kupnak, a megfelelő hőmérséknél égetve, az olvadásnak nyomát sem szabad mutatnia.

3. A caolin földnek lehetőleg száraznak és idegen testektől mentnek kell lennie. Ha nem szállítható teljesen száraz állapotban, akkor a víztartalom közlendő.

4. A teljesen kiégetett magnesit legfeljebb 3% SiO₂, 8% (Fe₂O₃ + Al₂O₃), 2% CaO és legalább 86% MgO-t tartalmazzon.

5. A kovakő legalább tojásnagyágú és ennél nagyobb darabokban földrészekből, valamint olvadást előidézhető csillám és vasrészekből menten szállítandó. Kovasav (SiO₂) tartalma legalább 99.5% legyen.

Fenti anyagok — a kovakő kivételével — fedett kocsikban szállítandók. Minőségileg meg nem felelő anyagok az átvételből kizáratnak s a vett értesítéstől számított 14 napon belül kifogástalan anyagokkal pótlandók.

A minőség megállapításánál kizárólag a diósgyőri m. k. vas- és acélgár vegyelemzése mérvadó.

A fizetés a havonként beszállított mennyiségek után kiállított s közvetlen a megrendelő gyárhoz beküldendő szabályszerűen bélyegzett számlák s nyugták alapján, mindenkor a szállítást követő hó folyamán központi pénztárunknál (Kőbányai-ut 21.) — kivételes esetekben a megrendelő gyár pénztáránál készpénzben történik, mely alkalommal a számlaérték 2%-a pénztári engedmény címén, 1%, vagyis minden 1000

(ezer) korona után 1 (egy) korona pedig a gyárak külön segélyalapja javára le fog vonatni.

A fentiek figyelembe vételével szerkesztendő s ivenkint 1 korona okmánybélyeggel ellátandó ajánlat, lepecsételt s „Ajánlat tüzálló anyagok szállítására 29773. számhoz” külcimmal ellátott borítékban, bérmentve legkésőbb folyó évi aug. hó 30-án déli 12 óráig, alulírott központi igazgatósághoz (Kőbányai-ut 21. szám) benyújtandó, ahol az ajánlatok aznap déli 12 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Az ajánlott anyagmerekből 5—5 kg. mintaképen, **bérmentve** legkésőbb folyó évi augusztus hó 30-ig beküldendő és pedig az 1—7. tétel alatti anyagok mintái **közvetlenül a diósgyőri gyárba**, a többi anyagoké pedig **közvetlenül a zólyombrézói gyárba**. Minden egyes mintadarabon feltüntetendő az ajánlattevő cég neve és az anyag megnevezése. Később érkező vagy a cég és megnevezés nélküli mintát nem veszünk figyelembe.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5 (öt) százaléka, készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az állami vasgyárak központi pénztáránál (Kőbányai-ut 21. szám) legkésőbb folyó évi augusztus hó 29-ig a hivatalos pénztári órák alatt (délelőtt 9—11-ig) leteendő, mely bánatpénz s szállítás elnyerése esetén, az erre vonatkozó értesítés vétele után legkésőbb 8 nap alatt, 10%-os biztosítékra lesz kiegészítendő.

A letéti jegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az egységárak 100 kg.-ként helyt feladó állomás és ezenkívül az anyagnak **bérmentve** a diósgyőri vasgyári, zólyombrézói, vajdahunyadi, illetve kudsiri vasuti állomásra való szállítása mellett is megadandók.

Az ajánlattevő ajánlatával annak elintézéséig kötelezettségben marad s a részére kiutalt megrendeléseket az ajánlott árak mellett köteles elfogadni.

Ezen feltételektől eltérő, a fent kitűzött határidőre be nem érkezett, táviratilag tett, továbbá oly ajánlatok, melyeknél lényeges részükben vakarások vagy javítások észlelhetők s végül, melyekre nézve a bánatpénz az előírt határidőre le nem tétetett vagy a minta idejére be nem érkezett, figyelembe nem vétetnek.

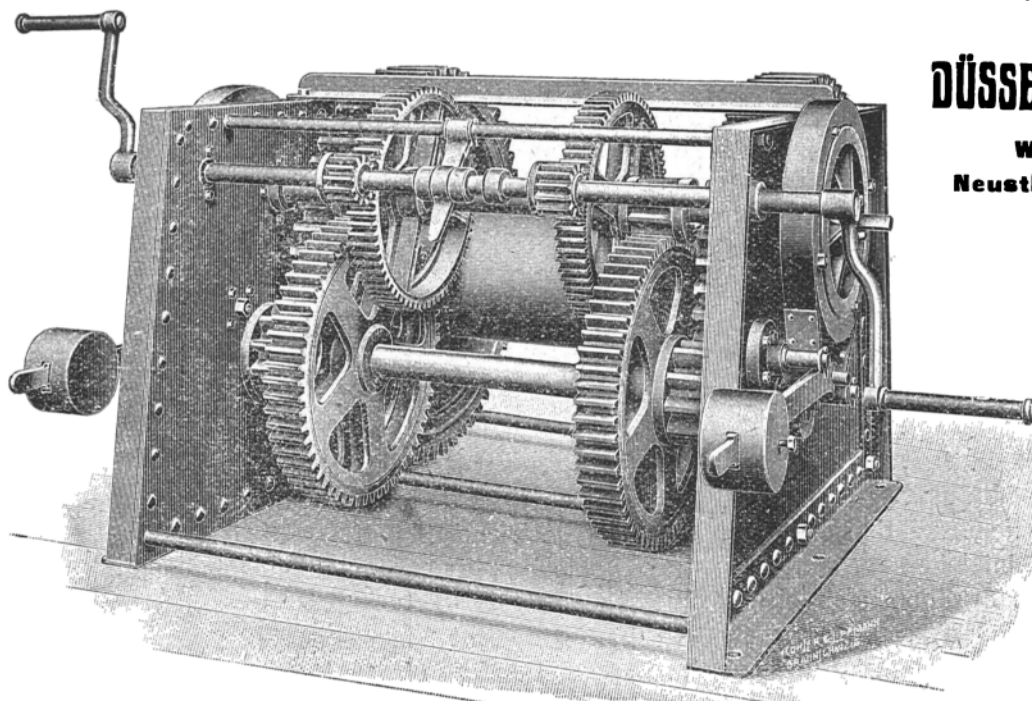
Alulírott központi igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a benyújtott ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlattevőt tetszésszerűen részmenyiség szállításával is megbizhassa, melynek szállítását az ajánlattevő cég az ajánlott árak és feltételek mellett elfogadni köteles, hacsak ajánlatában ennek ellenkezőjét világosan ki nem kötötte s végül, hogy a cél elérésére belátása és tetszése szerint bármely más intézkedéseket is teheszen.

Budapest, 1911. augusztus hó 2-án.

M. k. állami vasgyárak közp. igazgatósága.

„HADEF“-jelű KÉZI-EMELŐBARKOK HEINRICH de FRIES G. m. b. H.

SZERELÉSI CÉLOKRA BÁNYA-
HATÓSÁGI ELŐÍRÁS SZERINT

DÜSSELDORF 76/a.

**WIEN, VII/3.
Neustiftgasse III/26.**

Magyarországi
képviselőt:

Vecsey Jenő

okl. gépészmérnök

**Budapest, V.,
Lipót-körut 21/c.**

Telefon 105—84

Kérje 76. számú
árjegyzékünket.

Azonnal szállítható 600-tól 15,000 kilogr. hordképességig közvetlenül a doboz mérve.